

MODALITĂȚI DE REZOLVARE A PROBLEMELOR DE COMPORTAMENT

Autor:

Prof. dr. Singureanu Nicoleta

Colegiul Economic "Hermes", sector 2, București

Inerența unor factori care determină comportamente indezirabile ale elevilor impune prezența unui mecanism managerial în doi timpi: *prevenirea* (ca proces continuu) și *soluționarea* pe diverse căi a conflictului care n-a putut fi prevenit. Acest mecanism se numește *disciplină* și nu implică neapărat (și nu de fiecare dată) pedeapsa. Kenneth Moore scria: „Pe când pedeapsa este reacția la un comportament, disciplina este preocupată de prevenirea comportamentului indezirabil, ca și de reacția de răspuns declanșată de comportamentul respectiv. De aceea disciplina se preocupă de ceea ce face profesorul pentru a preveni problemele de comportament dar și de aceea ce va face acesta dacă asemenea probleme apar”.

În educație există aproape o axiomă care susține că este mult mai ușor să previi un conflict decât să-l dezamorsezi ulterior. De aceea se acordă o mare atenție tehnicilor de prevenire a situațiilor conflictuale în sala de clasă. Kenneth Moore sistematizează mai multe astfel de tehnici pe care le redăm în continuare.

MODELUL CANTER

Marlene și Lee Canter sfătuiesc profesorii să se manifeste pozitiv. Un profesor pozitiv este acela care comunică elevilor clar și ferm nevoile și criteriile sale, care dă curs unor acțiuni adecvate, răspunde elevilor astfel încât să maximizeze acordul cu ei și care nu încalcă în nici un fel interesele cele mai înalte ale acestora. Scopul modelului Canter este de a-i ajuta pe profesori să-și asume responsabilități în sala de clasă și de a-i învăța să fie calmi, deși energici cu elevii. Încă de la începutul anului școlar profesorii pozitivi manifestă intoleranță față de comportamentul indezirabil și nu acceptă scuze prin care sunt invocate: probleme emoționale, mediu defavorizant de acasă, slăbiciuni ereditare, necazuri personale; ei stabilesc reguli de comportament, dar și consecințe, atât pentru comportamentul considerat adecvat, cât și pentru acela considerat indezirabil.

Elevii care respectă regulile primesc semnale pozitive de genul: recompense morale (chiar materiale), mai mult timp liber, anumite privilegii (își aleg singuri locul în sala de clasă, pot lucra în laborator după ore, pot împrumuta cărți din biblioteca profesorului etc.); elevii care nu respectă regulile primesc semnale negative de genul: nu sunt lăsați în recreație, sunt ținuți la școală după orele de program, sunt convocați să discute cu directorul etc. Regulile și consecințele respectării/nerespectării acestora sunt comunicate elevilor.

Profesorii pozitivi cer de la elevi un comportament decent și responsabil. Ei pleacă de la premisa că elevii se pot comporta astfel dacă vor. Comportamentul adecvat este o problemă de alegere. Profesorii

pozitivi fac promisiuni, nu recurg la amenințări; ei nu amenință pentru a întări regulile, ci dau curs consecințelor nerespectării lor; ei sunt consecvenți și acționează coerent.

Modelul Carter a fost elaborat pe baza a mii de ore de observare a profesorilor în sala de clasă și are drept fundament mai multe **principii**:

- profesorii trebuie să solicite elevilor un comportament responsabil;
- eșecul profesorului se datorează unui control slab al clasei: ei nu pot preda, iar elevii nu utilizează oportunitatea de a învăța;
- mulți profesori cred că un control ferm al clasei este înăbușitor și inuman; fals, controlul ferm, dar impus într-o manieră umană este eliberator;

Ca, educatori, profesorii au următoarele drepturi fundamentale:

- dreptul de a asigura un mediu optim pentru învățare;
- dreptul de a se aștepta la un comportament adecvat din partea elevilor;
- dreptul de a se aștepta la un ajutor adecvat din partea părinților și administrației școlii atunci când este cazul.

Ca persoane care învață, elevii au următoarele drepturi fundamentale:

- dreptul de a avea profesor care să-i ajute să se dezvolte de o parte, iar pe de altă parte, de a-i împiedica să se distrugă printr-un comportament inadecvat;
- dreptul de a primi un sprijin adecvat din partea profesorului în procesul deprinderii unui comportament adecvat;
- dreptul de a alege un anumit comportament, știind dinainte care sunt consecințele alegerii respective.

Aceste drepturi, necesități și condiții se regăsesc într-un plan privitor la disciplina în sala de clasă, prin intermediul căruia profesorul fixează așteptările, consecințele încălcării regulilor etc. și care nu ignoră niciodată interesele cele mai semnificative ale elevilor.